

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Anledningen til lovforslaget er, at den nuværende læplantningslov, lov nr. 245 af 12. maj 1976 som senest ændret ved lov nr. 116 af 11. marts 1987, udløber med udgangen af 1988. Desuden har der gennem en årrække manifesteret sig en række problemer omkring heggenes højde og placering, som i det lange løb ikke kan lades uløste.

2. Læplantning modvirker sandflugt og jordfygning og giver derved større sikkerhed for landbrugsproduktionen, der også øges noget under de forbedrede læforhold. Læhegn bevirker også en nedsættelse af vindhastigheden ud over de lokale læzoner og medvirker derved til et bedre miljø for plante- og dyreliv og for mennesker. Med sammensætningen af de moderne læhegn er disse oftest positive landskabs-elementer og heggenes placering vil tit medvirke til at fremhæve landskabets naturlige konturer. Læhegn er også egnet til i et vist omfang at tjene som spredningskorridorer for vildtet.

Gennem generationers bestræbelser er der opnået meget store resultater inden for læplantningen, men det er ikke muligt i tal at opgøre, hvad der i alt måtte være plantet, eller hvad der i dag er i behold heraf. Der er fortsat et behov for nye læhegn, idet landbrugsstrukturen hele tiden ændres ved omlægning af driften, sammenlægning og jordfordeling. Hertil kommer et betydeligt behov for udskiftning af ældre hegn, idet mange af disse er udlevede, sygdomsangrebne eller uhensigtsmæssigt placeret.

3. Gennem hened et par hundrede år har den danske stat under forskellige former – oprindeligt ved uddeling af planter fra præstegårdshaver og forstplanteskoler og præmieringsordninger – ydet støtte til plantninger på landet, bl.a. for at skabe læ for havedyrkning og husdyr og også ud fra æstetiske hensyn. Mere organiserede læplantningsbestræbelser begyndte her i landet omkring 1870, til dels inspireret af E. M. Dalgas og det nystiftede Hedeselskab. Omkring 1880 stiftedes den første af

de plantningsforeninger, der gennem en længere årrække blev et bærende element i læplantningen. Plantningsforeningerne er lokale sammenslutninger (overvejende af landmænd), der har til formål at udlevere planter til medlemmerne, der selv foretager plantningen. Siden 1880'erne er der til plantningsforeningernes virksomhed ydet statsstøtte gennem Hedeselskabet i form af et tilskud til nedsættelse af plantepriiserne. Hedeselskabets medvirken har ud over formidling af statsstøtten bestået i gratis rådgivning og vejledning.

En mere systematiseret form for læplantning begyndte i 1937, hvor der etableredes det første læplantningslav, og dermed indledtes det, der i dag betegnes som den »kollektive læplantning«. Et læplantningslav omfatter typisk 50 til 100 landmænd og har til formål i samarbejde med Hedeselskabet at udføre en systematisk læplantning for medlemmerne.

Bl.a. på baggrund af nogle voldsomme sandstørme i 1938 og den dengang høje arbejdsløshed gennemførtes en ordning, hvorefter læplantning kunne udføres som en beskæftigelsesforanstaltning under Socialministeriet med tilskud fra dette til arbejdslønnen samt tilskud fra Landbrugsministeriet til nedsættelse af plantepriisen. Arbejdet henlagdes under Hedeselskabets ledelse, og der organiseredes et »flyvende korps«, hvis læplantningsafdeling en overgang beskæftigede 600-800 mand og 50-60 arbejdsledere. Det flyvende korps ophørte i 1963 efter at have medvirket ved plantning af 43.251 km læhegn. Beskæftigelsesarbejderne ophørte i 1962, men for at muliggøre en videreførelse af læplantningen optoges der (første gang på finansloven for 1963/64) en bevilling under Landbrugsministeriet på knap 3 mill. kr. til småplantninger, læplantning m.v.

I 1967 introduceredes i læplantningen et nyt system med egnsprojekter som en videre udvikling af den kollektive læplantning. Egnprojektet skal normalt omfatte mindst 20 km 3-rækkede læhegn, og det forudsætter, at næsten alle lodsejere inden for området tilslutter sig planen og slutter sig sammen i et læplantningslav med solidarisk hæftelse.